

УДК 339.56

МІЖНАРОДНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: СУТНІСТЬ, ВИДИ ТА ЕТАПИ РОЗВИТКУ

Бутенко Дар'я Сергіївна, к.е.н., доцент кафедри менеджменту і бізнесу, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця

Анотація — Проаналізовано поняття «зовнішньоекономічна діяльність», «міжнародне підприємництво», «міжнародний бізнес», розкрито їх суть. Перелічені види міжнародного підприємництва. Розглянуто етапи розвитку міжнародного бізнесу

Ключові слова — бізнес, міжнародне підприємництво, міжнародне управління, міжнародний менеджмент.

На сьогоднішній день питання міжнародного підприємництва та міжнародного менеджменту визивають жвавий інтерес у вітчизняних та іноземних учених. Це пов'язано, перш за все, з процесом глобалізації світового господарства, інтернаціоналізацією економіки та стрімким розвитком інформатизації бізнесу.

Поняття «міжнародне підприємництво» учені часто ототожнюють з поняттям «міжнародний бізнес» та «зовнішньоекономічна діяльність» [2]. Но на думку автора це різні поняття і вони мають власні особливості.

Так, у Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1] Зовнішньоекономічна діяльність – діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами. При цьому Закон визначає суб'єктів такої діяльності, а саме:

фізичні особи – громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, що мають діє- і правоздатність;

юридичні особи, що зареєстровані в Україні та постійно перебувають на її території;

структурні одиниці суб'єктів господарської діяльності іноземних держав (дочірні фірми, філії, відділення, представництва);

спільні підприємства, що мають постійне місцезнаходження в Україні.

Під «міжнародним підприємництвом» - це сукупність угод, які укладають та виконують через національні кордони і які пов'язані з переміщенням ресурсів, товарів та послуг у міжнародному масштабі. [4]

В свою чергу під «міжнародним бізнесом» розуміють систему ділових взаємовідносин та господарських операцій, які здійснюються суб'єктами господарювання двох або більше країн із метою отримання прибутку. Ця сфера людської діяльності спрямована на здійснення міжнародного обміну товарами, послугами, результатами науково-технічного й виробничого співробітництва як міжнародного, так і в межах однієї фірми. [3]

До основних видів міжнародного підприємництва відносять:

1. Виробниче підприємництво – процес створення товарів чи послуг з метою реалізації на території іншої країни.

2. Комерційне (торгове) підприємництво – процес реалізації куплених товарів з метою отримання прибутку за рахунок різниці в цінах у різних країнах

3. Фінансово-кредитне підприємництво – процес надання цінних паперів, банківських чи страхових послуг на міжнародному ринку.

Поява та розвиток міжнародного підприємництва міжнародного тісно пов'язана з розвитком міжнародної торгівлі, яка як форма іноземної співпраці виникла в

XVII-XVIII ст. на базі зародження світового ринку товарів та міжнародному поділу праці. [5].

Питанню періодизації розвитку міжнародного бізнесу було присвячено дослідження американського ученого Річарда Робінса, який у 1964 році відвинув концепцію, згідно до якої існує 4 ери розвитку міжнародного бізнесу. Згодом С. Ронен виділив п'яту еру. Етапи розвитку міжнародного бізнесу представлено в табл. 1

Таблиця 1

**Характеристика типу та розміру
ширфту**

Назва ери	Період	Характерні ознаки
Ера комерції	(1500 – 1850 рр.)	Зародження міжнародної торгівлі, як наслідок глобальних географічних відкриттів та пошук особистих надприбутків для підприємців
Ера експансії	(1850 – 1914 рр.)	Поширення колонізаційного управління надає можливість отримувати більш дешеву сировину.
Ера концесій	(1914 – 1945 рр.)	Компанії - концесіонери створюють автономні економічні держави
Ера національних держав	(1945 – 1970 рр.)	Виникнення мультинаціональних компаній
Ера глобалізації	(з початку 70 рр. XX ст.)	залежність кожної держави від міжнародного бізнесу

Отже, на ґрунті проведеного теоретичного дослідження можна стверджувати, що сучасному підприємству для досягнення успіху необхідно в повній мірі мати уявлення про місце його бізнесу в міжнародному середовищі. Тому актуальним є розвиток процесу управління цим процесом, який

прийнято називати міжнародним менеджментом. Головною метою міжнародного менеджменту є підвищення рівня конкурентоспроможності підприємництва за рахунок активізації міжнародного бізнесу з іншими країнами. Досягнення зазначеної мети надасть можливість підвищити якість продукції шляхом дотримання міжнародних стандартів, знизити видатки на виробництво, знайти нові ринки збуту та підвищити прибуток.

Список використаної літератури

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
2. Лазарева О. В. Міжнародний менеджмент : навчальний посібник / О. В. Лазарева. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. – 188 с.
3. Михайлова Л. І. Міжнародний бізнес : навч. посіб. / Л. І. Михайлова, С. Г. Турчина, Ю. І. Данько. – Суми : Козацький вал, ВАТ «СОД», 2009. – 330 с.
4. Савченко В.Ф. Національна економіка: навчальний посібник / В.Ф. Савченко. - К. : Знання, 2011. - 309 с.
5. Сазонець О.М. Дослідження основних форм здійснення міжнародного бізнесу / О.М. Сазонець, О.І. Качан // Вісник ЖДТУ, – 2014. – № 4(70). – С.79-85

Автори

Бутенко Дар'я Сергіївна, доцент, кафедри менеджменту і бізнесу, Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця (butenko.hneu@gmail.com).

Тези доповіді надійшли 02 лютого 2018 року..

Опубліковано в авторській редакції.